

“छानी संवैको चाहाना, समृद्ध पाटन नगरपालिका”

**आर्थिक वर्ष ०७७/०७८ को
नीति तथा कार्यक्रम**

**पाटन नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय ,
पाटन, बैतडी
सुदूपश्चिम प्रदेश नेपाल
२०७७ असार १० गते ।**

पाटन सरकारको आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को नीति तथा कार्यक्रम :

पाटन नगरपालिका नगर उपप्रमुख ज्युले मिती २०७७ असार १० गते नगर सभामा प्रस्तुत गर्नु भएको पाटन सरकारको आ.व. २०७७०७८ को निति तथा कार्यक्रम ।

यस गरिमामय सभाध्यक्ष ज्यु, सभाका सदस्य ज्यु, सभामा उपस्थित हुनु भएका राष्ट्रसेवक कमचारी, स्थानिय राजनितीक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधी ज्युहरु जिल्ला स्थित पत्रकार मित्रहरु ।

सर्वप्रथम म नेपालमा विभिन्न समयमा नेपालको स्वभिमानका निमित्त भएका जनसंघर्ष एवम् लोकतन्त्रिक आन्दोलनहरुमा साहादत प्राप्त गर्नु हुने ज्ञात अज्ञात बीर शहिदहरु प्रतिभावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्न चाहन्छु । संघर्षको दौरानमा बेपत्ता हुनु भएका बिर योद्धा र पडित परिवार प्रति हार्दिक सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु । साथै नेपाली समाज लाई अग्रगामी परिवर्तनको मार्गमा त्याउन विविध क्षेत्र बाट योगदान पुऱ्यान हुने आदरणीय अग्रज योद्धाहरु प्रति हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु ।

विश्व जगत्नै कोभिड-१९ (कोरोना भाईरस) महामारीको चपेटामा परिरहेको चुनौतीपूर्ण र असहज अवस्थामा आज यस सभालाई सम्बोधन गर्दैछु ।

नेपालको सार्वभौमसत्ता, स्वाधीनता, भौगोलिक अखण्डता राष्ट्रिय हित, स्वाभिमान, लोकतन्त्र र जनजीविकाका लागि भएका विभिन्न आन्दोलनहरुमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात-अज्ञात सहिदहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धाङ्गली अर्पण गर्दछु । ती आन्दोलनहरुको नेतृत्व गर्नुहुने अग्रजहरुप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु । नेपाली सामाजिको रूपान्तरणमा उहाँहरूले पुऱ्याउनु भएको महान योदानको पुनः स्मरण गर्न चाहन्छु ।

कोभिड-१९ माहामारीका कारण मानव जातिमाथि शताब्दीकै सबैभन्दा ठूलो सङ्कट पैदा भएको छ । विश्वस्तरमै यस महामारी विरुद्ध लड्न मौजुदा स्वास्थ्य सेवा र सुविधाहरु अपर्याप्त देखिएका छन् । यस महामारीबाट लाखौ मानिसको ज्यान गईसकेको छ, अरु लाखौ सङ्क्रमित छन् । यस महामारीबाट सङ्क्रमित भई नेपाल बाहिर जीवन गुमाउनुहुने नेपाली तथा अन्य मित्राष्ट्रका नागरिकहरुको शोकाकुल परिवारजनप्रति गहिरो समवेदना व्यक्त गर्दछु । उपचाररत सम्पूर्ण दिदीबहिनी तथा दाजुभाईहरुको शीघ्र स्वास्थ्यलाभको कामना गर्दछु ।

कोभिड-१९ ले सबै मुलुकको अर्थव्यवस्था माथि गम्भीर धक्का पुऱ्याएको छ । विश्व पर्यटन तथा आवागमन अवरुद्ध छ । उद्यम व्यवसाय बन्दप्रायः छन् । उत्पादन र वितरण प्रणाली गम्भीर रूपमा प्रभावित भएको छ । लाखौको रोजगारी गुमेको छ । दिगो विकासको लक्ष्य प्राप्तिमा ठूलो व्यवधान खडा भएको छ ।

आज सारा विश्व यस साफ्ना तर अदृष्य दुश्मनका विरुद्ध कठिन युद्ध लडिरहेको छ । मानवजातिले जितैपर्ने यो युद्ध कहिले र कसरि समाप्त होला भन्ने भय चिन्ता र अन्यौल व्याप्त छ । यतिवेला विश्व समुदायविच ऐक्यवद्धता, सहकार्य, आत्मविश्वास र आशावादको ठूलो खाँचो छ ।

यस महामारीबाट हुने आर्थिक क्षतिको पुर्ति त आगामी दिनमा हुनसक्छ, प्रविधिको अन्वेषण गर्दै जान सकिन्छ, समाज फेरी समृद्ध बन्न सक्छ । तर गुमेको अमुल्य मानव जीवनको पुनःप्राप्ति र क्षतिपुर्ति हुनसक्दैन । त्यसैसँग क्षति हुने मानवीय पुँजी, दक्षता, विज्ञता र विचारको क्षति पनि अपुरणीय हुन्छ । त्यसैले यतिखेर मानिसको जिवन रक्षा र मानवजातिको संरक्षण सरकारहरुको सर्वोच्च कर्तव्य हुन आएको छ ।

पाटन सरकारको आर्थिक बर्ष २०७७०७८ को निति तथा कार्यक्रम :

कोभिड-१९ को सङ्क्रमण प्रारम्भ भए लगतै नेपाल सरकारले अवलम्बन गरेको स्पष्ट रणनीति, समन्वयात्मक कार्यशैली एवं सबै नेपालीको एकता, धैर्य र सहयोगले अहिलेसम्म यस रोगको सक्रमणबाट नेपाल भित्र सबैको जीवन रक्षा गर्न हामी सफल भएका छौं । सङ्क्रमण थप फैलन नदिन र यस महामारी माथि विजय प्राप्त गर्न आगामी दिनमा अझ बढी सतर्कता, समन्वय र एकता भएका एकठिक्का भएर दृढताका साथ लाग्न म सबैमा आत्मान गर्दछु ।

जोखिमपूर्ण परिस्थितिमा अग्रपडक्तिमा रहेर सेवा गर्ने नर्स, स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षकर्मी, सरफाईकर्मी, एम्बुलेन्स चालक लगायत सम्पूर्ण राष्ट्रसेवकको म उच्च प्रशंसा गर्दछु । अत्यावश्यक वस्तुको आपूर्ति सजय बनाउन योगदान गर्ने सबै व्यक्ति तथा सङ्घ-संस्थालाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । कोभिड-१९ सङ्क्रमा रोकथाम र नियन्त्रणका लागि नेपाल सरकारले चालेको कदममा पूर्ण साथ दिई सहयोग गुर्नुभएकोमा म सम्पूर्ण दिदीबहीनी तथा दाजुभाईप्रति हार्दिक अभार व्यक्त गर्दछु ।

महामारी रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारको कार्यमा योगदान पुऱ्याउनु हुने सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि, राजनीतिक दल, निजी तथा व्यवसायीक क्षेत्र, सञ्चारजगत र “कोरोना रोकथाम, नियन्त्रण र उपचार कोष” मा रकम उपलब्ध गराउने सबैलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । आफै विश्वव्यापी महामारीसँग जुध्नु परि रहेको कठिन परिस्थितिमा समेत हामीलाई सहयोग पुऱ्याउने छिमेकी मित्रराष्ट्र एवं अन्य मित्रराष्ट्र र विकास साभेदारहरुको सराहना गर्दछु ।

संघिय लोकतन्त्रको स्थापना संगै सम्पन्न भएको स्थानिय तहको निर्वाचनको पश्चात करिब ३ वर्ष पछि यस पाटन नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७७०७८ को बार्षिक निति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउदा आफुलाई गौरवान्वित ठानेको छु । मेरो सिंगो सहयोगी साथीहरुले यो महत्वपूर्ण जिम्मेवारी दिनु भएकोमा सम्पूर्ण महानुभावहरुलाई हार्दिक आभार प्रकट गर्दै धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

नेपालको संविधानले नेपालमा स्थानीय, प्रदेश र संघ गरी तीन तहको सरकारको परिकल्पना गरेको र सोहि अनुसार स्थानिय तहलाई स्थानिय सरकारको रूपमा संविधानले परिकल्पना गरे संगै स्थानिय तहमा केन्द्रमा जस्तै कार्यपालिका, व्यवस्थापिका, तथा न्यायपालिका सम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था रहनुका साथै स्थानीय तहको कार्यमा प्रभावकारिता र पारदर्शिता को निमित्त शक्ति पृथक्करण तथा शक्ति सन्तुलन पनि रहेको व्यहोरा यहाँहरुलाई अवगत नै छ । पाटन नगरपालिका स्थानिय सरकारको रूपमा स्थापित भैसकेको अवस्थामा यस पालिका भित्रमा बसोबास गर्ने हरेक नागरिकको जनसरोकारका सवालहरुमा यस स्थानीय तहले प्रदान गर्ने सेवा सुविधाहरुमा कुनै आग्रह पुर्वाग्रह नराखि म र मेरो सम्पुर्ण टिम सेवामा सर्मार्पित रहने बिश्वास समेत दिलाउन चाहन्छु ।

नगर सभा सदस्य ज्यूहरु ।

उपस्थित महानुभाबहरु :

यस पाटन नगरपालिकाको स्थापना भएको ६ वर्ष विति सकेको तथा यस नगरपालिकाले विभिन्न आरोह अवरोह पार गर्दै जनताको सेवामा सर्मार्पित रहेको व्यहोरा विदितै छ । यस नगरको पाटन नामबाट नामाकरण गरिएको थियो साथै नेपालमा विभिन्न समयमा भएको राजनैतिक परिवर्तन, प्रशासनिक पुनररसंरचना, सीमा हेरफेर तथा संघिय संरचनामा समेत पूर्ववत अवस्थामा रहेको र भौगोलिक क्षेत्रफलको हिसाबले १४५७ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफलमा फैलिएको यस नगरपालिका अन्तर्गत १० वडा रहेको व्यहोरा समेत यहाँहरुसमक्ष सर्वविदितै छ । नेपालको संविधान युगन्तकारी परिवर्तनको दस्तावेज हो । संविधान जारि भएसंगै मुलुक नयाँ युगमा प्रवेश पाटन सरकारको आर्थिक वर्ष २०७७०७८ को निति तथा कार्यक्रम :

भएको छ , संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र संस्थागत भएको छ , अब समाजको समग्र परिवर्तनको लागि गरिने संघर्षको रूप बदलिएको छ , अबका संघर्ष सामाजिक सत्रुका रूपमा रहेका माग रोग र शोक एवं गरिबि पछौटेपन र अशिक्षा बेरोजगारिका विरुद्ध केन्द्रित छ । सामाजिक न्याय सहितको समावेसि आर्थिक विकाशका माध्यम बाट समृद्धि हासिल गर्दै अधि बढ्नेकुरा अवमुल्यको मार्ग चित्र हो । यस दिशामा केन्द्रित प्रयत्नहरु बाट नै समाजबाद उन्मुख समग्र परिवेश तयार हुनेमा हामी बिश्वस्त छौ ।

नेपालको संविधान युगान्तकारी परिवर्तनको दस्तावेज हो । संविधान जारि भएसंगै मुलुक नयाँ युगमा प्रवेश भएको छ , संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र संस्थागत भएको छ । अब समाजको समग्र परिवर्तनको लागि गरिने संघर्षको रूप बदलिएको छ । सामाजिक सत्रुका रूपमा रहेको भोग, रोग, शोक एवं गरिबि पछौटेपन र अशिक्षा बेरोजगारिका विरुद्ध केन्द्रित सामाजिक न्याय सहितको समावेसि आर्थिक विकाशका माध्यम बाट समृद्धि हासिल गर्दै अधि बढ्ने कुरा यस पाटन नगरपालिकाको अवको मार्ग चित्र हुनेछ ।

नगर सभा सदस्य ज्यूहरु ,

यस सन्दर्भमा यस पाटन नगरपालिकाले विश्वव्यापी महामारीका रूपमा फैलिएको कोरोना भाइरस(कोभिड-१९) को संक्रमणका कारण गरिएको राष्ट्रव्यापी लकडाउनका बावजुत पनि यस चालु आ.व. २०७६/०७७ मा सम्पन्न गरिएका केही विशेष योजना कार्यक्रम र महत्वपूर्ण उपलब्धी र चुनौतिको वारेमा बारेमा केही तथ्यगत विषय प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

- आ.व ०७४/०७५मा ३३.०७५ कि.मि., आ.व. ०७५/०७६ मा ३२.४० कि.मि. र आ.व. ०७६/०७७ मा ४० कि.मि. सङ्क विस्तार गर्ने काम भएको छ ।
- संघिय सरकारको सम्पुरक अनुदान मार्फत देहिमाण्डौ बसन्पुर सङ्क र प्रदेश सरकारको सम्पुरक अनुदान अन्तरगतका कार्यक्रमको सबै प्रकृया पुरा गरि कार्यान्वयन चरण रहेका छन् ।
- विशेष अनुदान तर्फको महिला स्वास्थ्य तथा सरसफाई , महिला हिंसा न्युनिकरण, दलित महिला तथा एकल महिला लगायत सम्पुर्ण क्षमता विकास एवं जीविकोपार्जन कार्यक्रम, शैक्षिक गुणस्तर सुधार कार्यक्रम र पुर्ण सरसफाई खानेपानी तथा फोहर व्यवस्थापन उन्मुख कार्यक्रम र कृष्ण मा.बि. भवन निमार्ण कार्यक्रम कार्यान्वयनको चरणमा रहेको छ ।
- आ.व ०७४/०७५, आ.व. ०७५/०७६ र आ.व. ०७६/०७७ मा ०९ नम्बर कार्यालय, ०७ नम्बर वडा कार्यालय र ०३ नम्बर सुविधा सम्पन्न वडा कार्यालय भवन निमार्ण गरि सकेका छौ भने आगामी आर्थिक बर्षमा सम्पन्न हुने गरी ०४ नम्बर वडा कार्यालय र १० नम्बर वडा कार्यालयको कार्यालय भवन निमार्ण को लागि ठेक्का प्रकृया भईसकेको छ ।
- पाटन ०९ मा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रहरुको स्थापना तथा नयाँ भवन निमार्ण गर्न ठेक्का प्रकृया सहित सबै वडामा स्वास्थ्य संस्था मार्फत सेवा प्रवाह सुचारू गरि १० वटै स्वास्थ्य चौकी मार्फत गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिरहेका छौ ।
- भारत मुलुकबाट १५०० जसमा १०० जना महिला १३५० जना पुरुष र वालवालिका ५० जना लाई नगरपालिकाका मा भित्रयाइयो सम्पूर्ण व्यक्तिहरुलाई क्वारेन्टाइन राखियो । देश भित्रका विभिन्न जिल्लावाट आएका जम्मा २५० जना जस मध्ये ५० महिला र २०० पुरुष रहेका छन् । परीक्षणको अवस्था आरडिटी ९०० जस मध्ये पोजेटिभ ६० जना भएका स्वाप कलेक्सन १०० जना को गरेको थियो । जस मध्ये पिसिआर पोजेटिभ ८ जना रहेका छन् । जसको स्वस्थ्य अवस्था सामन्य रहकोछ र पाटन सरकारको आर्थिक बर्ष २०७६/०७७ को निति तथा कार्यक्रम :

हाल सम्म सबै क्वारेनटाइन मा रहेका छन् । भने हाल ति पोजेटिभ व्यक्तिहरु सहित ७ जना क्वारेनटाइन मा वसेका २१ जना निको भएर घर फर्केको अवस्था छ ।

- नगरपालिका कार्यालय अन्तर्गत कार्यालय प्रयोजनको लागि निर्माणाधिन भवन निर्माण कार्य सबै प्रकृया पुरा गरि साउन बाट कार्यान्वयनको चरणमा रहेको छ ।
- **बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम कार्यक्रम मार्फत** नगर कार्यपालिका बाट छनोट भएका पोषण नमुना टोलहरुमा भित्र रहेका गर्भवती महिला, नवजात शिशु, सुनौला १००० दिनका आमाहरुको पोषणको अवस्थामा सुधार गर्न फिलटर वितरण लगायत पोषणको सुधारका कार्यक्रम गरिएको छ ।
- **No More Home Delivery कार्यक्रम** लाई महत्वका साथ सञ्चालन गरिएको छ ।
- नगरपालिका अन्तर्गत सञ्चालन हुने सबै विषयगत क्षेत्रका योजना तथा कार्यक्रमहरुको सम्झौता एवं बैक खाता खोल्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरुलाई योगदानमा आधारित सुविधा प्रदान गरिएको छ ।
- कोरोना संक्रमणको विषम परिस्थितिमा अग्रपंक्तिमा रही काम गर्ने स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई प्रोत्साहन मार्फत भत्ता प्रदान गरिएको छ ।
- मातृ तथा नवजात शिशु स्वास्थ्य प्रवर्द्धनार्थ मोवायल कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- आगामी आ.व.का लागि समपुरक र विशेष अनुदान माग गर्न आवश्यक कागजात तयार गरि सम्बन्धित निकायसँग प्रकृया अघि बढाइएको छ ।

उपस्थित महानुभाब हरु

अब म यस पाटन नगरपालिकाको आगामि आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ का लागि नगरकार्यपालिका बाट सिफारिस भई नगर सभा मा पेश हुन आएको नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्न चाहन्छु । संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय बाट जारि भएको नगरपालिकाको निति तथा कार्यक्रम तयारी को ढाँचाहरुलाई अनुसरण गरि यस नगरपालिकाको आर्थिक निति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा निम्न अनुसारका समग्र निति तथा विषयहरुलाई आधारको रूपमा लिएको छु ।

तपशिल :

- नेपालको संविधानिमा व्यवस्था भएका निति, मार्गदर्शक सिद्धान्त, मौलिक हक, अनुसुचि द र ९ मा उल्लेखिनिय स्थानिय तहका अधिकार र साभा अधिकारका सुचिका विषयहरु ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ।
- नेपाल सरकारको आ.व. २०७७/०७८ को निति तथा कार्यक्रम र वजेट वक्तव्य ।
- सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकार को २०७७/०७८ निति तथा कार्यक्रम तथा वजेट वक्तव्य ।
- पाटन नगरपालिकाले विगतमा तय गरेका आवधिक तथा दिर्घकालीन नीतिहरु ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ मा भएको नितिगत व्यवस्था ।

क) योजना तर्जुमा प्रक्रिया सम्बन्धी :

हाल अभ्यासमा रहेको योजना तर्जुमा विधि र प्रक्रिया अनुरूप गाउँ-टोल भेलाको आयोजना गर्न स्वास्थ्य सुरक्षाको दृष्टिकोणले जोखिमपूर्ण हुने देखिएमा नागरिक सहभागिताका बैलत्यिक विधिहरु अवलम्बन गर्ने व्यवस्था मिलाउने । यसका लागि भौतिक दुरी तथा स्वास्थ्य साम्बन्धी मापदण्डको

पाटन सरकारको आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को निति तथा कार्यक्रम :

पालना गरी स-साना समूहमा छलफल गर्ने, टोल विकास संस्था वा अन्य यस्तै प्रकृतिका सामुदायिक संस्थाहरु परिचालन गर्ने, सञ्चार तथा सूचना प्रविधिको उपयोग जस्ता विधि प्रयोग गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।

कोभिड-१९ संक्रमणको व्यापकताले सिर्जना हुन सक्ने परिस्थितिको आँकलन गरी हाल स्थानीय तहले सम्पादन गरिरहेका क्वारेन्टाईन व्यवस्थापन, राहत वितरण, सचेतना कार्यक्रम, सुचना तथा तथ्यांक संकलन तथा संप्रषण जस्ता कार्यहरुका लागि यी क्षेत्रको विद्यमान अवस्था विश्लेषणका आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी आगामी बर्षको नीति, कार्यक्रम र बजेटमा प्राथमिकताका साथ समावेश गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

बजेट विनियोजन गर्दा वहुवर्षीय आयोजना तथा चालु आर्थिक बर्षका अधुरा योजनाहरूलाई सम्पन्न गर्न निरन्तरता दिईने छ । साथै बार्षिक कार्यक्रम तय गर्दा स्थानीय कच्चापदार्थ, सीप र प्रविधिको प्रयोग हुने तथा रोजगारी सिर्जना गर्ने आयोजना छनौटमा प्राथमिता दिने ।

ख. कोभिड १९ बाट सिर्जित संकट व्यवस्थापन सम्बन्धी :

- आर्थिक रूपले अति विपन्न श्रमिक तथा मजदुरलाई रोजगारी उपलब्ध गराउन श्रममूलक प्रविधिको प्रयोग गरी कार्यान्वयन गरिने आयोजनाहरू छनौटमा प्राथमिकता दिईने ।
- संक्रमण जोखिम रहदासम्म अशक्त, असहाय एवं आर्थिक रूपले विपन्न गर्भवती महिला, जेष्ठ नागरिक एवं अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई राहतका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरी बजेटको व्यवस्था गरिने ।
- कोभिड-१९ मा स्थानीय तहमा खटिने स्वास्थ्यकर्मी तथा जनशक्तिलाई स्वास्थ्य सुरक्षा सामग्री (मास्क, पञ्जा, सेनिटाईजर, पिपिई) हरुको अभाव नहुने गरी बजेट व्यवस्था व्यवस्था गरिने छ ।
- कोभिड संक्रमणको सम्भावित जोखिममा रहेका नागरिकहरूलाई नेपाल सरकारले तोके बमोजिम क्वारेन्टाईनमा राख्ने व्यवस्था मिलाउन आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरिने छ । यस्तो व्यवस्था गर्दा आवश्यकता अनुसार छिसेकी स्थानीय तहहरूसँग समेत समन्वय र सहकार्य गर्न सकिने ।
- कोभिड-१९ को संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि क्षमता विकास तथा जनचेतनामूलक कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गर्ने ।
- एम्बुलेन्स, सेवालाई चौबीसै घण्टा सञ्चालन संचालन गर्न तयारी अवस्थामा राख्ने व्यवस्था मिलाईने छ । ।
- कोभिड-१९ का कारण विद्यार्थी, गर्भवती महिला, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, डिप्रेशनमा रहेका व्यक्ति तथा मनोसामाजिक परामर्श आवश्यक पर्ने व्यक्तिहरूलाई मनोपरामर्श सेवा उपलब्ध गराउने कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिने छ ।

पाटन सरकारको आर्थिक बर्ष २०७७०७८ को निति तथा कार्यक्रम :

अब म यस पाटन नगरपालिकाको अगामी वर्षमा अबलम्बन गरिने निति तथा कार्यक्रम यस सम्मानित नगर सभा समक्ष पेश गर्ने अनुमती चाहान्छु ।

१.आर्थिक क्षेत्र तर्फ :

❖ कृषि तथा पशु

- ✓ पाटन नगरपालिकाको सम्भाव्यता भएका कृषि पकेट क्षेत्रहरूमा उत्पादन भएका कृषि उपजहरूलाई नगरपालिका स्तरीय “उपज खरिद तथा संकलन केन्द्र” स्थापना गरि कृषकहरूले उत्पादन गरेका वस्तुहरू सहकारी / समुहहरूको माध्यमद्वारा खरिद गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- ✓ कृषि पेशालाई सम्मानित तथा आय आर्जज मुलक पेशाको रूपमा विकास गर्न संचालन गरेका नमूना कृषि फर्म तथा पशु फर्म हरूलाई “कृषि आधुनिकरणका लागि युवा रोजगार, आर्थिक समृद्धिका लागि पाटन सरकार” भन्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ✓ किसानको क्षमता अभिवृद्धीका लागि विशेष किसिमका कार्यक्रम आयोजना गर्ने निति अबलम्बन गरिने छ । लोपोन्मुख खाद्यान बालि प्रोत्साहन सम्बन्धि कार्यक्रम अन्तरगत कृषि पकेट क्षेत्र कार्यक्रम संचालन अन्तरगत यस क्षेत्रको उत्पादन हुने कोदो, कागुनो, मकै, कालो भट्टमास लगायत उत्पादन प्रवर्द्धन कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- ✓ पशु पालन, घाँस खेती, गोठ सुधार, पशु मुत्र संकलन, मल खाद व्यवस्थापन, भोल मल उत्पादन, वानस्पतिक विषादी उत्पादन तथा प्रयोग, जैविक विषादीको प्रयोग, सूक्ष्म जैविक मल आदिवाट माटोको उर्वरापन कायम गरिनेछ । स्थानीय प्रजातिका बालीहरूको वित्र उत्पादन संरक्षण तथा प्रयोगमा वृद्धि गरिनेछ । अन्न भण्डारण पूर्वाधारमा लगानी वढाई भण्डारणमा हुने क्षति न्यूनीकरण गरिनेछ ।
- ✓ “परिवर्तित कृषि प्रणाली, मौसम सुहाउदो खेति, माटो सुहाउदो उत्पादन, उत्पादन अनुसारको बजार” भन्ने नारा सहित अनुत्पादक कृषि क्षेत्रलाई आधुनीकिकरण, प्रविधियुक्त एवं व्यवसायिकरण गर्न नगरपालिका स्तरीय र समुदायमा आधारित सम्भाव्य स्थान पहिचान गरि खाद्यान्न तथा तरकारीका उन्नत जातहरूको खेती गर्ने प्राप्तसाहन गरिनेछ ।
- ✓ कृषि उत्पादन अभिवृद्धि गरि उत्पादनको भण्डारण (शितगृह) र वजारीकरण को व्यवस्थापनका लागि उच्च महत्व साथ राखिने छ ।
- ✓ “हरियाली स्वच्छता पाटन नगरपालिकाको प्रतिवर्द्धता” भन्ने मुल नाराका साथ यस नगरपालिकामा “एक घर पाँच फलफुलको वोट” अनिवार्य वृक्षारोपण अभियान लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ✓ कृषकहरू लाई बालि तथा पशु बिमा तर्फ उन्मुख हुने निति अबलम्बन गरिने छ ।
- ✓ कृषिको व्यवसायीकरण, यान्त्रिकरण र मूल्य श्रृङ्खला विस्तार गरी कृषिलाई गरिबी निवारण, वेरोजगारीको अन्त्य र खाद्य सुरक्षाको आधारभूत रूपमा विकसित गर्दै कृषिको उत्पादन वृद्धि गर्ने निति अबलम्बन गरिने छ । साथै व्यवसायिक गाई भैसि फर्म, बाखा फर्म, कुखुरा फर्म, विकास र विस्तारका लागि सहभागीतामा आधारित अनुदान दिने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- ✓ कृषि उपज तथा कृषिजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भरताका लागि उच्चमशीलताको प्रवर्द्धन गर्न मल, वित्र, कीटनाशक औषधीको उपलब्धता, उत्पादित वस्तुको भण्डारण तथा प्रशोधन र बजार व्यवस्थामा सहजीकरण गर्न र सिंचाई सुविधा प्रवर्धन गर्न आवश्यक बजेत व्यवस्था गर्ने ।

पाटन सरकारको आर्थिक बर्ष २०७७/०७ को निति तथा कार्यक्रम :

- ✓ स्थानीय तहभित्र रहेका बाँझो जग्गाहरुको एकीकृत तथ्याङ्क संकलन गरी सो को पूर्ण उपयोगको व्यवस्था मिलाउन भूमि बैंकको अवधारणा कार्यान्वयन गर्न सहजीकरण गर्ने । यस्तो कार्यलाई प्रोत्साहन गर्न कर सहलियत तथा अनुदान लगायतका व्यवस्था गर्न सकिने ।
- ✓ स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित लघु तथा घरेलु उद्यमहरुको प्रवर्धन गर्न सीपमूलक तालिमको व्यवस्था गरी उत्पादित वस्तुहरुको बजारीकरणको सुनिश्चितता प्रदान गर्न सहयोग पुग्ने गरी कार्यक्रम बजेट व्यवस्था गर्ने ।
- ✓ “कृषिमा युवालाई रोजगार पाटन नगरपालिकाको नौलो उपहार” कार्यक्रम मार्फत यस क्षेत्रका पर्याप्त मात्रमा रहेको वाँजो जमिनकमा वहुआयमक कृषि फर्मको माध्यम वाट रोजगारी सिर्जना गर्ने र युवाहरुलाई रोजगार दिने नीतिको अवल्वन गरिनेछ ।
- ✓ साना तथा मझौला कृषिक लाई आधुनिक कृषि व्यवसायमा उत्प्रेरित गर्न अनुदानका कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिईने छ ।
- ✓ स्थानीय उत्पादनबाट कृषकहरुलाई अधिकतम लाभ लिई जीविकोपार्जनमा सुधार ल्याउन उत्पादनको भण्डारण, बजारीकरणका साथै कृषि सामाग्रीको सहज आपूर्तिको लागि आवश्यकता अनुसार संकलन केन्द्र, कोल्ड स्टोर, एग्रोभेट स्थापना गर्ने कार्य यसै बर्षबाट शुरुवात गरिनेछ । सो प्रयोजनको लागि नीजि क्षेत्र तथा सहकारीहरुलाई प्राथमीकताका साथ परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ✓ प्रत्येक वडामा उत्पादन सम्भाव्यताको आधारमा प्राविधिक रूपले उपयुक्त बाली तथा पशु बस्तुको व्यवसायिक उत्पादन गर्न बाली विषेश पकेट क्षेत्र कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ✓ कृषकहरुको लागि बीउ सबभन्दा महत्वपूर्ण भएकाले विउ उत्पादन, प्रशोधन, भण्डारण तथा वितरण कार्य लाई सहज तथा सुलभ बनाउन सामुदायिक विउ बैंक स्थापना एवं सञ्चालनका लागि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरीने छ, जसका लाग्नी प्रदेश सरकार तथा नेपाल सरकारको सहयोग समेत माग गरीने छ ।
- ✓ यस नगरपालिकाको खोडपे क्षेत्रका कृषकहरुको आलु विउमा आत्मनिर्भरताको लागि कोल्डस्टोर सम्म आलु विउ ढुवानी तथा कोल्ड स्टोरको भाडा मा अनुदान समेत दिईने छ ।
- ✓ पशुपालनमा व्यवसायिकरण एवं विविधिकरणमा जोड दिई आय आर्जन तथा रोजगारीका अवसर सिर्जनागर्ने
- ✓ कृषि तथा पशु विमा कार्यक्रमको लागि आवश्यक व्यवस्थापन गरीनेछ ।
- ✓ कृषकहरु लाई बाली संरक्षण सेवा प्रदान गर्न आकस्मिक बाली संरक्षण सेवा प्रदान गरीने छ ।
- ✓ ४ रोपनि भन्दा बढी जग्गामा चाक्लाबन्दी गरी व्यवसायिक तरकारी तथा फलफूबाली उत्पादन गर्ने कृषक, कृषि फर्म हरुलाई प्रस्तावनामा आधारित विशेष अनुदानको व्यवस्था गरीने छ ।
- ✓ घास, फलफूल तथा तरकारी का विरुवाहरुको नर्सरी स्थापना गरी श्रोतकेन्द्रको रूपमा विकास गर्न आवश्यक कार्यक्रम लागु गरीनेछ ।
- ✓ नगर क्षेत्रभित्रै रोजगारीको सिर्जना गर्न विदेशबाट फर्केका युवा हरुको लागि यवा स्वरोजगार कार्यक्रम सञ्चालन गरीने छ ।
- ✓ कोभिड १९ कृषि विषेश कार्यक्रम सञ्चालन गरीने छ ।
- ✓ आधुनिक कृषि प्रविधिको बरेमा कृषकहरु लाई सुसुचित एवं उत्प्रेरित गर्न कृषि पाठशाला सञ्चालन, स्थलगत, वडास्तरीय तथा नगर स्तरीय कृषक तालिम को व्यवस्था र कृषि प्रसारमा सव्य दृश्य साग्रीहररु प्रकासन प्रसारण गरी कृषि प्रविधि प्रसार गरीनेछ ।

पाटन सरकारको आर्थिक बर्ष २०७७०७८ को निति तथा कार्यक्रम :

- ✓ नगरपालिका अन्तरगतका कृषकहरुको पहिचान र वर्गीकरण गरी कृषक दर्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरीने छ ।
- ✓ एकीकृत कृषि विकास कार्यक्रम अन्तरगत सम्भाव्यताका आधारमा बालीविकास ,वागवानि विकास ,बाली संरक्षण तथा बमौसमी खेती कार्यक्रम ससत्तचालन गरीने छ ।

२. पूर्वाधार तर्फ :

विश्व भर फैलिएको कोविड १९ को माहामारीको कारण ले समयमा काम सम्पन्न नहुन सकेका र कार्यदेश दिएका योजनाहरुको भूक्तानी यस आ.व. मा दिने व्यवस्था गरिनेछ । साथै वाकी कार्यदेश नदिएका योजनाहरु पनि यसै आ.व मा गरिनेछन् ।

क) सडक :

- ✓ सडक संजाल विस्तार तथा व्यवस्थापनका लागि नगर पालिकाको केन्द्र देखि बडा केन्द्र सम्म सहजै आवत जावत गर्न सडक विस्तार लाई निरन्तरता दिईने छ भने एक बडा बाट अर्को बडाको बडा केन्द्र सम्म जोड्ने सडकलाई प्राथकिकताका साथ “सडक यातायातमा जनताको पहुँच ” भन्ने नारालाई कार्यान्वयन गराइने छ ।
- ✓ नियमित रूपमा यातायात सुचारु भएका सडकहरु को स्तरोउन्निका लागि आवस्यक नीति अवलम्बन गरिनेछ । नगरपालिकाका सदरमुकाम देखि बडा सदरमुकाम सम्म १२ महिना (All Wether सडक) यातायात संचालन को निती लाई निरन्तरता दिईने छ ।
- ✓ मूल्य सडक , एक बडा बाट अर्को बडा जोड्ने, स्थानीय तह जोड्ने र पर्यटन संग आवश्यक सडक सञ्जालको विस्तार र स्तरोउन्नतीमा मा ध्यान दिईनेछ ।
- ✓ सडक सरसफाई तथा मर्मत संभारका लागि सडक मर्मत संभार कोष स्थापना गरीने छ ।

ख) सिचाई :

- ✓ खाद्य वस्तुको आपुति गर्नका लागि जमिनको उत्पादकत्व र लाभान्वित जनसंख्याको आधारमा सिचाई आयोजनाहरु नियमित संचालन गरिनेछन् ।
- ✓ कृषिमा युवा लाई आकर्षण लागि खेति योग्य जमिनमा सिचाई को पहुच पुर्याउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- ✓ कृषि योग्य सिचित जमिनमा सिचाईको प्रवन्धका लागि आवस्यक सिचाई योजनाहरु संचालन गरिनेछन् ।
- ✓ युवाहरुलाई कृषि क्षेत्रमा जागरूक गर्न यस आ.व मा साना सिचाई कार्यक्रमलाई वृद्धि गरिनेछ ।

ग) सञ्चार :

- ✓ “सबैका लागि सुचना र सञ्चार कार्यक्रम” सुचना र सञ्चार कार्यक्रम अन्तर्गत तीव्र गतिको इन्टरनेट सेवा, बिभिन्न सफ्टवयरको प्रयोग गरी कार्यालयको सेवा लाई प्रत्येक बडामा विस्तार गरि बडा तथा नगरपालिका बाट दिईने सेवा लाई छिटो छ्वारिदो ढंगले प्रदान गरि नगरपालिकालाई सुचना प्रावधिमैत्रि बनाउने नितिमा जोड दिईने ।
- ✓ विज्ञान प्रविधिमा पहुच अन्तरगत यस नगरपालिका अन्तरगत रहेका सम्पूर्ण बडा तथा सरकारी कार्यालय, सामुदायिक विद्यालयहरुमा संचार तथा इन्टरनेट सेवालाई निरन्तरता गरिनेछ ।

घ) ऊर्जा/वैकल्पिक ऊर्जा कार्यक्रम :

पाटन सरकारको आर्थिक बर्ष २०७७०७८ को निति तथा कार्यक्रम :

- ✓ “उज्यालो पाटन” कार्यक्रम मार्फत यस नगरपालिकामा विद्युत विस्तार गर्न वाकि रहेका क्षेत्रमा विद्युतिकरण गरि अन्धकारमुक्त नगर गर्ने कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै वैकल्पिक उर्जाको माध्यम वाट उज्यालो कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ✓ “शैक्षिक उज्यालो कार्यक्रम” लाई कार्यान्यनमा ल्याईने छ ।

३. सामाजिक विकास तर्फ :

क) शिक्षा

- ✓ “गुणस्तरिय शिक्षामा आधुनिक प्रविधि र शैक्षिक पुर्वाधार, दक्षा तथा प्राविधिक जनशक्ति निर्माणको आधार” भन्ने नाराका साथ शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि आवस्यक नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- ✓ गुणस्तरिय शिक्षा प्रदान गर्ने गराउन का लागि यस नगरपालिका अन्तरगत रहेको सामुदायिक विद्यालयहरूमा अवलम्बन गरिएको विद्यालयमा अभिभावक र कक्षा कोठामा शिक्षक विद्यार्थी कार्यक्रम अन्तरगतका स्वयम सेवक शिक्षकहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ✓ गुणस्तरीय शिक्षामा जोड दिनका लागि नगर स्वयंमसेवक शिक्षकहरूलाई पाटन नगरपालिकाले निर्माण गरेरको शिक्षा ऐन को परिधीमा रहेर निरन्तरता दिईने छ ।
- ✓ एस ई ई मा नगरपालिका भित्र टप तीन जनालाई (एक जना छात्रा) समावेस हुने गरी उच्च शिक्षाका लागि छात्रवृत्ति दिईने कार्यक्रम लाई अघि बढाईने छ ।
- ✓ आठ कक्षामा उत्कृष्टहुने लाई पुरुस्कार दिने, हरेक स्कूल सा एक जना खेल शिक्षकको व्यवस्था गरिने नगरपालिकामा एक जना खेल संयोजक राखिने, खेल समानहरू जुटाउने कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिईने ।
- ✓ कक्षा आठ र दस लाई लक्षित गरेर रेडियो बाट शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- ✓ विश्व माहामारीका रूपमा फैलिरहेको केरोना भाईरसका कारण शिक्षा क्षेत्रमा परेको प्रभाव न्युनिकरण गर्ने र सिकाई उपलब्धि हासिल गर्ने तथा शिक्षक, अभिभावक र विद्यार्थी विचको त्रिपक्षीय सम्बन्धलाई समन्वात्मक रूपमा अघि बढाउनका साथै विद्यालयमा मूल्याकान्न, सुपरीवेक्षण, अनुगमनको कार्य लाई प्रभावकारी बनाइ सिकाई उपलब्धि उकास्नका लागि कार्यविधि तयार गरि नगरपालिकामा कार्यान्यन गरिने छ ।
- ✓ अंगेजी माध्यमवाट पढाई संचालन गर्ने तयारमा रहेका विद्यालयहरूलाई अनुदान रकम, अनुगमन तथा मूल्याकान्नको आधारमा थप उपलब्ध गराइनेछ । साथै अंगेजी माध्यमवाट पढाई संचालन गर्ने विद्यालयहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने कार्यलाई कार्यान्यनमा ल्याईने छ ।
- ✓ शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि नगरपालिकाले प्रधानाध्यापक हरु संग कार्य सम्पादन करार सम्झौता गरिने छ र करार सम्झौता बमोजिम काम गर्ने प्रधानाध्यापक लाई निश्चित प्रोत्साहन रकम दिईने छ ।
- ✓ सामुदायिक विद्यालयहरूको शिक्षक विद्यार्थी अनुपातका आधारमा शिक्षक दरबन्दी मिलान गरिने छ साथै विद्यालय समायोजन एंवम एकिकरण कार्यक्रम कार्य बिधि २०७७ बमोजिम विद्यालयहरू समायोजन गरिने छन ।
- ✓ विद्यालय तहको सेवा प्रबाह लाई थप प्रभावकारी बनाउन र जवाफदेहिताको सुशिचता गर्न विद्यालयहरूको संचालन तथा कार्य सम्पादन स्थरको वार्षिक रूपमा कार्य सम्पादन परिक्षण गर्ने र कार्य सम्पादनमा आधारित व्यवस्थापन तथा लगानिको प्रावधान गरिने छ ।
- ✓ विद्यालयमा दिइदै आएको दिवा खाजा कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गरि लगीने छ ।

पाटन सरकारको आर्थिक बर्ष २०७७०७८ को निति तथा कार्यक्रम :

- ✓ विद्यालयहरुको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धिका साथै विद्यार्थीहरुको प्रविधि संग पहुँच लागि ICT , पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशाला को लागि पहल गरिनेछ ।
- ✓ विद्यालयमा छात्राहरुको नियमित उपस्थिति गराउन, स्वच्छ र सफा विद्यालय राख्नका लागि सेनेटरी प्याड खाले भ्यान्डिङ मेसिन जडान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता गरिनेछ ।
- ✓ सार्वजनिक पद धारण गरेका राष्ट्र सेवक, कर्मचारी, जनप्रतिनिधि र राजनितिज्ञ जस्ता व्यक्तिहरुका छोराछोरी हरुलाई सरकारी विद्यालयमा भर्ना गर्न अभिप्रेरित गरिनेछ ।
- ✓ विद्यालयमा आधारित र समुदायमा आधारित बालबिकास कक्षाहरुको गुणस्तर अभिवृद्धि र पुनर्संरचनामा जोड दिइने छ । शिक्षामा पुरस्कार र दण्डको व्यवस्थालाई प्रभावकरी रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- ✓ उत्कृष्ट, शिक्षक, विद्यार्थी र अभिभावक लाई सम्मान गर्ने निति अबलम्बन गरिनेछ ।
- ✓ नगरपालिका स्तरिय हुने कक्षा ८ को परिक्षा लाई थाप प्रभावकारी र व्यवस्थित रूपमा संचालन गरिनेछ । साथै परिक्षामा उत्कृष्ट हुने विद्यार्थी र विद्यालयलाई पुरस्कारको व्यवस्था समेत गरिनेछ ।
- ✓ राष्ट्रपति रनिझ सिल्डलाई प्रभावकारी वनाउन नगरपालिकामा एक जना प्रशिक्षकको व्यवस्था गरि प्रत्येक मा.वि.हरुका १ जना शिक्षकलाई खेल शिक्षकको रूपमा तोकी आवस्यक खेल तालिम तथा सामाग्रीहरुको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ✓ "विद्यालय स्तरीय स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम" सञ्चालन गरिने छ ।
- ✓ प्रविधिमैत्री शिक्षामा जोड दिइने छ जसका लागि प्रत्येक माध्यमिक विद्यालयहरुमा इन्टरनेट सेवा विस्तार गरिने छ ।
- ✓ विश्व महामारीको रूपमा फैलिरहेको कोरोना भाईरस का कारण शिक्षा क्षेत्रमा पर्न गएको असरलाई मध्यनजर गर्दै कक्षा ८ र कक्षा १० लाई केन्द्रित गरेर स्थानिय रेडियोहरुवाट रेडियो शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । साथै रेडियोको पहुच नपुगेका विद्यार्थीहरु र अन्य कक्षा का विद्यार्थीहरुको हकमा अभ्यास पुस्तका छपाई गरि वितरण गरिनेछ ।
- ✓ यस शैक्षिक सत्र भित्र पालिकाको भौगोलिक, शैक्षिक, ऐतिहासिक, धार्मिक, पर्यटक लगायका क्षेत्रहरु भल्क्ने गरि स्थानिय पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक निर्माण गरि कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- ✓ प्राथमिक तह तथा अंग्रेजी माध्यमका विद्यालयका शिक्षकहरुको लागि मार्गमा आधारित तालिम संचालन गर्ने नीति लिइने छ ।
- ✓ सबैका लागि आधारभूत शिक्षा अनिवार्य र निशुल्क तथा माध्यमिक शिक्षा निशुल्क गर्नका लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।
- ✓ विद्यालय उमेर समूहका बालबालिका लाई शिक्षाको मूल प्रवाहमा ल्याउनको लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।
- ✓ विद्यालयमा अभिभावकहरुको सहभागीता र सकृयता बढाउन को लागि अभिभावक शिक्षा संचालन गरिने छ, पहल गरिने छ ।
- ✓ सामुदायिक विदालयहरुको खानेपानी सरसफाई तथा स्वछताको अवस्था लाई सुधार गरिने छ ।

ख) स्वास्थ्य :

- ✓ कोरोना संकट व्यवस्थापनका लागि नगर पालिकामा छुटै स्थानिय तह प्रकोप व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिनेछ ।
- ✓ कोरोना संकट लाई व्यवस्थापन गर्न पचास बेडको आईसोलेसन अनिवार्य बनाईने छ ।

पाटन सरकारको आर्थिक बर्ष २०७७/०७ द को निति तथा कार्यक्रम :

- ✓ संघिय सरकारको निती कार्यक्रम अनुसार यस नगर पालिकामा पन्द्रह सैयाको अस्पतालका निर्माणको लागी विनियोजित बजेट कार्यान्वयनमा ल्याइने छ । साथै सिद्धेश्वर स्वास्थ्य चौकीलाई प्राईमरी ट्रमा सेन्टरमा विकास गरि सेवा प्रदान गरिने छ ।
- ✓ “पाटन नगरपालिकाको सान स्वास्थ सबल र समृद्ध नागरिक हाम्रो पहिचान” भन्ने नारा का साथ नगरपालिका भरिका स्वास्थ संस्थाहरुबाट आधारभुत र गुणस्तरीय स्वास्थ सेवा प्रदान को व्यवस्था गरिने छ ।
- ✓ सबै स्वास्थ संस्थाहरुमा गर्भवती जाँच गर्नका लागी अल्ट्रासाउन्ड सेवा, घुम्ती शिविर मार्फत प्रदान गरिने छ ।
- ✓ हाल तिब्र रूपमा फैलिई रहेको कोभिड १९ को रोकथामको लागी क्वारेन्टाइन, आईसोलेशन, संक्रमण रोकथामका लागी आवश्यक स्वास्थ्य सामाग्री, औषधी लगायतका सामाग्रीहरुको प्रयोग्यता व्यवस्था सहित स्वास्थ्यकर्मीहरु लाई प्रोत्साहनको व्यवस्थापन गरि संक्रमण न्युनिकरण गर्न प्राथमिकता दिईने छ ।
- ✓ सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्था हरु संग आवश्यक समन्वय गरि आधारभुत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरी नगरमा उच्च रहेको शिशु, बाल तथा मातृ मृत्यु लाई कम गर्न आवश्यक कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छन् । नेपाल सरकार को निती अनुसारका रोग रोकथाम, जनताको स्वास्थ्य पर्वद्वन, आधुनिक पद्धती बाट उपचारात्मक सेवा र पुनर्स्थापनात्मक स्वास्थ्य सेवाहरु प्रभावकारी रूपमा संचालन गरिने छन् ।
- ✓ अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी, शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, सुरक्षित प्रसुतिकेन्द्र, खोप तथा गाउँघर क्लिनिकका लागी आवश्यक जिमिनको व्यवस्था गरी कमश मापदण्ड अनुसारका भवन, आवास, फर्निचर, औजार उपकरण, पानी, बिजुली बैकल्पीक उर्जा र नियमित औषधी आपूर्ति गर्न आवश्यक व्यवस्था कमश गर्दै लगिने छ ।
- ✓ स्वास्थ्यकर्मी, स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका हरुको क्षमता विकासका लागी आवश्यक तालिम, प्रोत्साहनको व्यवस्था गरी गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्न दक्षतामा बढ़ि गरिने छ ।
- ✓ नेपाल सरकार ले अघि सारेका अभियान हरु सफल रूपमा कार्यान्वयन गरिने छन् जस अन्तरगत अगामी २ वर्ष भित्र बालमैत्री, पुर्ण संस्थागत सुत्केरी, नमुना स्वास्थ्यनगर को साथै कुपोषण मुक्तनगर घोषणा गरिने छ । साथै कुपोषण न्युनिकरणको लागी बहुक्षेत्रिय पोषण योजना लाई निरन्तरता दिईने छ ।
- ✓ सहज स्वास्थ सेवाका लागि गरिब, निमुखा, बृद्ध, असाहय, एकल महिला, गुहुरा बालबालिका लागि निशुल्क स्वास्थ संचालन गरिने छ ।
- ✓ महिला स्वयंसेविका लागि प्रोत्साहन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन योगदानमा आधारित महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका प्रोत्साहन कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ✓ नसर्ने रोग रोकथाम तथा द्विघ रोगीहरुका लागी आवश्यक कार्यक्रम ल्याईने छ ।
- ✓ स्वास्थ्य संस्थामा गर्भवति जाँच नगर्ने महिलाहरुको स्वास्थ्य संस्थामा पहुँच पुर्याउन घरदैलो कार्यक्रम संचालन थप प्रभावकारी बनाई **No more home delivery** अर्थात घरमा हुने सुत्केरीलाई शुन्यमा भार्न अण्डा वितरण कार्यक्रमर र सुत्केरी महिला संग कोसेली कार्यक्रम, मोवाइल स्वास्थ्य कार्यक्रम लाई अभ व्यवस्थित गरि निरन्तरता दिइनेछ । साथै गाउँघर मै

पाटन सरकारको आर्थिक बर्ष २०७७/०७८ को निति तथा कार्यक्रम :

गर्भवति महिलालाई निशुल्क गर्भ जाँचका लागि ग्रामिण घुस्ती , भिडियो एकसरे सेवा कार्यक्रम लाई निरन्तरता को साथै अ.न.मी हरुलाई तालिमको लागि व्यवस्था लाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- ✓ सहज स्वास्थ्य सेवाको पहुँचवाट अशिकं रूपमा बच्चित रहेका बृद्ध बृद्धा, असाहय, एकल महिला, अपांग, अति विपन्न परिवारका सदस्य, अति गरिव दलित, दुहुरा वालवालिका लागि निशुल्क स्वास्थ्य शिविर लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ✓ जेष्ठ नागरिक, अपांगहरुको सामान्य स्वास्थ्य जाँच तथा उपचार, सुनौलाहजार दिनका आमाहरुलाई गर्भ जाँच, सुरक्षित प्रसुति सेवा, सुत्केरी जाँच, पोषण सम्बन्धी स्वास्थ्य शिक्षा तथा परामर्श दिन जनता केन्द्रित स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम कार्यान्वयन “घर घरमा स्वास्थ्य सेवा” लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ✓ “हामी स्वस्थ हाम्रो पालिका स्वस्थ अभियान” प्रत्येक समुदायमा स्वास्थ्य सेवाको पहुँच दिन सम्बन्धीत स्वास्थ्य चौकीवाट सामुदायमा मोवाइल स्वास्थ्यको अवधारण यस आ.व. वाट लागु गरिनेछ ।

ग) कला, पर्यटन / संस्कृती :

- ✓ ऐतिहासिक धार्मिक एवम् पर्यटकिय स्थल, उदयदेव मन्दिर, स्वर्गनी पिपल धाम, सुगरकोट किल्ला समैजी सदाफल धाम, शिवालय मन्दिर उपल्ला बाटुला, भुमिराज गुफा, सहश्रलिङ्ग धुरा, माहारुद्र मन्दिर, भुमिराज मन्दिर, बनारशी धाम जस्ता शक्ति पिठको संरक्षण र प्रचार र प्रसारमा लाई निरन्तरता जोड दिइने छ ।
- ✓ ओखल्दुरा धार्मिक ऐतिहासिक पर्यटकिय क्षेत्रलाई संरक्षणमा जोड दिइने छ, र यस धार्मिक ऐतिहासिक पर्यटकिय क्षेत्रलाई ऐतिहासिक पर्यटकिय स्थलका रूपमा विकास गर्न गुरु योजना निर्माण गरिने छ ।
- ✓ पर्यटन उद्योगको विकास एवं प्रवर्धनका लागि आन्तरिक पर्यटन विकासलाई जोड दिइनेछ । पर्यटकीय व्यवसायको वजारीकरण गर्न आधुनिक सूचना प्रविधिको उपयोग तथा निजी क्षेत्रको सहकार्यमा सुरक्षित पर्यटन व्यवसायको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ✓ पत्तालभुमेश्वर मा आन्तरिक पर्यटक, तथा भक्तजनहरुको लागी बाटो तथा सडकको व्यवस्था गरीनेछ ।
- ✓ प्यारागलाईडिंग व्यवसायिहरु लाई व्यवसाय सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन गरीनेछ ।
- ✓ स्वर्गनी पिपल देखी पत्ताल भुमेश्वर सम्म केवलकार सञ्चालनका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरीने छ र सोको लागी नेपाल सरकार लाई अगाडी बढाइदिन अनुरोध गर्ने ।

घ) युवा तथा खेलकुद

- ✓ युवा तथा खेलकुद लक्षित कार्यक्रमहरुलाई बडास्तरको सहयोगमा प्रवर्द्धन गरिनेछ । “राष्ट्रपति रीनज़ शिल्ड खेलकुद प्रतियोगिता” अन्तर्गत “स्वस्थ युवा पाटनको खम्वा” अभियान संचालन गर्न आवश्यक स्रोत थप उपलब्ध गराईनेछ ।
- ✓ युवा रोजगारि बढाउनका लागि मौरि पालन, बाखा पालन, माछा पालन, हाउस वाईरिड, डाईभिड, आदि मार्फत रोजगारिमा आत्मा निभर गरिने छ ।
- ✓ “स्वस्थ जीवन का लागि समय समयमा खेदकुद” युवाहरुलाई खेल प्रति अभिप्रेरित गर्न र ईन्डोर खेलहरुको विकास र प्रवर्द्धन गर्न नगरपालिकाको बडा नम्बर ६ मा रहने गरी कवर्डहल निर्माण गरीने छ, र प्रत्येक बडा मा “एक बडा एक खेल मैदान कार्यक्रम” संचालन गरिनेछ ।
- ✓ युवाहरुको बढ्दो खेल प्रतिको आर्कषक लाई मध्यनजर गरि बिभिन्न खेलकुद गतिविधि संचालन गर्न सहयोग गरिनेछ ।

पाटन सरकारको आर्थिक बर्ष २०७७०७८ को निति तथा कार्यक्रम :

- ✓ युवाहरुको भविश्य सुन्दर बनाउन उनिहरुलाई आय आर्जन र सामाजिक सेवाका कार्यमा संलग्न गराईनेछ । युवा दुर्व्यसनि विरुद्धको सचेतना कार्यक्रम लागु औषध दुर्व्यसनि पुर्नःस्थापना केन्द्र स्थापनाका लागि सहकार्य गरिनेछ । साथै मादक पदार्थ , धुम्रपान, लागु औषध जस्ता दुर्व्यसन बाट बचाउन स्कुल, गैर सरकारी संस्था र क्लब हरु संग सहकार्य गरिनेछ ।
- ✓ विश्व कोरोना माहामारीका कारण देश भित्र र भारत तथा तेस्रो मुलकवाट यस नगरपालिकामा भित्रिएका युवाहरुलाई सिपमूलक तालिम (ड्राईभिड, हाउस वारिड, कारपेन्टर , सिकर्मी , आदि) कार्यक्रम मार्फत रोजगारीमा आत्मनिर्भरता गरिनेछ ।
- ✓ विभिन्न तालिम लिएका व्यक्तिहरुको सिप पहिचान गरि सिप कार्डको व्यवस्था गर्ने , साथै सिपकार्ड भएका व्यक्तिहरुले मात्र निर्माण कार्य गर्ने पाउने व्यवस्था गर्दै योजनाको गुणस्तर सुनिश्चित गरने नीतिको अवलम्बन गरिनेछ ।

ड) सहकारी :

- ✓ नगरपालिका भित्रका सहकारी र वित्तीय संस्थालाई उत्पादनमूलक क्षेत्रमा लगानीको लागि प्रोत्शाहन गर्न विशेष निति अवलम्बन गरिने छ ।
- ✓ “एक बडा एक सहकारी” को निति लाई अनिवार्य रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ र प्रतयेक बडामा सुफत मुल्यका पसल राखिने छन् ।
- ✓ हरेक सहकारीको विकासका लागि आवश्यक नियमन तथा अनुगमन को व्यवस्था गरिने छ ।
- ✓ यस नगरपालिकामा साविकको गा.व.स.मा रहेका गरिबि निवारण कोष को पुँजी एकिकृत गरि आय आर्जनमा लगाउन बडामा रहेका सहकारी अन्तरगत ल्याईने छ । सहकारीलाई गरिबि निवारण , रोजगारी सृजना र आर्थिक बृद्धि को मेरुदण्डको रूपमा विकाश गरिनेछ ।
- ✓ कृषि तथा रोजगारी प्रवर्द्धन कार्यक्रममा सहकारी परिचालन गरि आर्थिक विकासका क्रियाकलापहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

❖ खानेपानी तथा सरसफाई :

नेपाल सरकारको आगामी तीन वर्ष भित्र सबै जनतालाई आधारभूत स्तरको खानेपानी सुविधा उपलब्ध गराउने तथा दिगो विकास लक्ष नं ६ बमोजिम सन् २०३० भित्र कुल जनसंख्याको ५० प्रतिशतलाई सुधारिएको खानेपानी सुविधा उपलब्ध गराउने लक्ष पूरा गर्न खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता क्षेत्रको योजना तर्जुमा, विद्यमान खानेपानी योजनाहरुको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन, हालसम्म सो सुविधा पुग्न नसकेको क्षेत्रको पहिचान गरी समतामूलक तथा सहभागितात्मक पद्धति अवलम्बन गरी समन्वयात्मक एवम् पारदर्शी पद्धति अपनाई सेवा प्रदान गर्न नगरपालिका स्तरमा खानेपानी, सरसफाई स्वच्छता (वास) व्यवस्थापन बोर्ड स्थापना गरी सो मातहत वास युनिट मार्फत नयाँ योजना निर्माण तथा विद्यमान योजनाहरुको मर्मत सम्भारको सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

- ✓ खानेपानी तथा सरसफाई अन्तरगत एक धुरी एक धाराको नीति लाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- ✓ नगर तथा बडा स्तरमा पुर्ण सरसफाई अभियान गरिनेछ ।
- ✓ नगरपालिकाले एक बडा एक नमूना खानेपानी टोल विकास कार्यक्रम लाई अगाडि बढाईने छ ।
- ✓ नगरपालिकाका मुख्य बजार हरुमा फोहर व्यवस्थापनको लागि बजार व्यवस्थापन समितिलाई कृयासिल बनाई सफा अनि सुन्दर सहर को नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- ✓ डिबोरिङ्ग र लिफ्टिङ्ग प्रविधि लाई जोड दिई जनताको घर घरमा सुरक्षित खानेपानी उपलब्ध गराईने नीति लाई अवलम्बल गरिने छ ।

पाटन सरकारको आर्थिक बर्ष २०७७/०७८ को नीति तथा कार्यक्रम :

- ✓ महिला तथा किशोरीहरुको आत्मसम्मानको रक्षा गर्दै सुरक्षित र स्वच्छ तरिकाले बाँच्न पाउने अधिकारको सुनिश्चितता र महिनावारी भएको समयमा अपनाइने विभिन्न हानीकारक अभ्यासहरुको निर्मल गरी महिला र किशोरीहरुको आत्मसम्मानको रक्षा गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- ✓ नेपाल सरकारको पूर्ण सरसफाई निर्देशिका २०७५ एवम् नगरपालिकाको वि.सं २०७८ भित्र नगर पालिकालाई पूर्ण सरसफाई युक्त एवम् छाउगोठ मुक्त नगरपालिका घोषणा गर्ने लक्ष बमोजिम नगर पालिका भित्रका समुदायलाई पूर्ण सरसफाई उन्मुख तथा विद्यालयहरुलाई तीन तारा पद्धतिमा विकास गर्न एवम् कोभिड १९ जस्ता महामारी र पानी जन्य रोगहरुबाट बच्न बडा तथा समुदायस्तरमा पूर्ण सरसफाई अभियान सञ्चालन गरिनेछ । विभिन्न पानीजन्य रोगहरुबाट उत्पन्न हुन सक्ने महामारीहरुबाट सुरक्षित रहन स्रोत एवम् घरायसी स्तरमा पानीको गुणस्तर परिक्षणको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- ✓ खानेपानी सरसफाई स्वच्छता, मर्यादित महिनावारी व्यवस्थापन, घरबारी व्यवस्थापन तथा व्यवसायिक जिविकोपार्जन प्रवर्द्धन कार्यको लागि स्थानीय स्तरमा प्राविधिक स्रोत व्यक्ति उत्पादन तथा परिचालन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

❖ भवन तथा शहरी विकास :

- ✓ नगरपालिका क्षेत्र भित्रका ग्रामिण क्षेत्रमा पूर्वाधार विकास गरि शहरीकरण गरिने छ ।
- ✓ स्वच्छ र सुरक्षित भवन निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
- ✓ सार्वजनीक जमिन मिचेर घर निर्माण गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्न अतिक्रम लाई रोक लगाई लगाउने निती अवलम्बन गरिने छ ।
- ✓ "एक भवन पाँच विरुद्ध" रोपी हरीयाली (Green City) शहरमा जोड दिइने छ ।
- ✓ निर्माण सामाग्री थुपारी सडक असुरक्षा बढाउने लाई कानुनी कारबाहीका दायरामा ल्याइने छ ।

❖ सुरक्षा तथा सुसासन :

- ✓ पाटन नगरपालिका भित्र रहेको ईलाका प्रहरी कार्यालय अन्तर्गत रहेका सम्पुर्ण सुरक्षा निकाय लाई शान्ति सुरक्षा तथा सुसासन कायम गर्नको लागीको आवस्यक समन्वय र सहजिकरण गरिनेछ ।
- ✓ न्यायिक समितीको क्षमता विकासको लागी आवस्यक कार्यक्रम तय गरिने छ ।

❖ लक्षित वर्ग :

- ✓ राज्यको मुलधारमा नरहेका पछाडि परेका/पारिएका गरिव दलित, विपन्न तथा लक्षित वर्ग केन्द्रित कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ✓ महिलाहरुको व्याकीगत आर्थिक सामाजिक राजनैतिक शैक्षिक सशतीकरण गरिने छ ।
- ✓ नगरभित्रका २० वर्ष भन्दा माथिका विपन्न कहिलै बिद्यालय नगएका गएका भएता पनि प्रवेशिका परिक्षा उत्तीण गर्न नसकेका शिक्षा बाट बनिचत भएका अति विपन्न परिवारका महिलाहरु लाई सुदृढकरण गर्दै महिला संस्था गठन गरिने छ ।
- ✓ नगर भित्र रहेका अपाङ्गता भएका बयाकी हरुका लागी क्षमतम अनुरूपको कार्यक्रम गरिने छ ।
- ✓ संघियताको यर्थात कायन्वयनका लागि संघियताको मर्म अनुरूप लक्षित वर्गहरुलाई प्रोत्साहन स्वरूप स्वरोजगार मुलक तथा सीप मुलक कार्यक्रमहरु संचालनमा ल्याइनेछन ।

❖ सामाजिक सुरक्षा

- ✓ सामाजिक सुरक्षा भत्ता लाई थप प्रभावकारी सेवा मार्फत वितरणको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- ✓ महिला हिंसा न्युनिकरण र लैझीक विभेदको अन्त्य गरिनेछ ।

पाटन सरकारको आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को निति तथा कार्यक्रम :

- ✓ दलित तथा जनजाती समुदायको चौतर्फि विकासको लागि तिनीहरुको परम्परागत पेशा, सीप, कला, दक्षतालाई सुदृढिकरण गर्दै आधुनिकीकरण गर्ने नीति लिईने छ । मुक्त हलिया, भूमिहीन, विपन्न वर्ग, किसानलाई नेपाल सरकारले गरेको प्रमाणीकरण र वर्गिकरणको आधारमा व्यवस्थित गरि रोजगार तथा अन्य आय आर्जनका कार्यक्रममा आबद्ध गरिने छ ।
- ✓ छुवाछुत, छुई, लैंगिक, हिंसा जस्ता कुरीति र कानूनले वर्जित गरेका कुप्रथाको अन्त्य गर्न सरोकारवालाहरुलाई प्रोत्साहित गरि बडास्तरका जनप्रतिनिधि सहित गाउँ वस्तीमा सामाजिक रूपान्तरण अभियान चलाइनेछ । साथै कानून कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- ✓ महिला, बालबालिका, जेस्ठ नागरिक, अपांग, दलित लक्षित् कार्यक्रम संचालन गरि लैंगिक सम्मानता तथा सामाजिक सम्बोधकरण र लैंगिक उत्तरदायी बजेटलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ✓ लैंगिक तथा महिला हिंसा, बालबिवह, घ्राउपडी जस्ता सामाजिक हानिकारक प्रचलनहरि प्रति शुन्य सहनशीलताको नीति अखिलयार गरि सबै बडा बस्ति र गाउँ तहमा सामाजिक अभियानका साथै महिलाको लागि आर्थिक सामाजिक सशक्तिकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ✓ लैंगिक तथा महिला हिंसाबाट प्रभावितलाई न्यायमा पहुँच अभिवृद्धि गर्न महिला सुरक्षित् आवास गृहको संचालन र व्यवस्थापनमा सहयोग गरिनेछ ।
- ✓ लैंगिक तथा महिला हिंसा अन्त्य गर्न र कोभिड १९ बाट पर्न गएको मनोसामाजिक असर कम गर्न बडामा सामुदायिक मनोसामाजिक कार्यकर्ता र घटना व्यवस्थापक परिचालन गरि सचेतनामुलक अभियान संचालन गर्ने र हिंसा प्रभावित महिलालाई सहयोग गरिनेछ ।
- ✓ महिला हिंसा पिडितहरुका लागि उपचार तथा राहत कोष स्थापना र परिचलान गरिनेछ ।
- ✓ अनाथ बालबालिका सम्प्रक्षणका लागि अनाथ बाल आश्रमको अवधारणा अबलम्बन गरिनेछ ।
- ✓ बाल विवाह अन्त्यका लागि बैतडी जिल्लाको रणनीतिक कार्ययोजन २०७४ लाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्दै यस पलिकलाई बाल विवाह मुक्त पालिका घोषणा गरिनेछ ।
- ✓ महिलाहरुलाई सार्वजनिक सेवामा प्रवेशका लागि क्षमता विकास र उपयुक्त तालिम प्रदान गरिनेछ ।

४. वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन :

क) वन तथा भू-संरक्षण

- ✓ बढावो वन विनासको नियन्त्रण र भूसंरक्षणमा जोड दिइने छ ।
- ✓ वन उद्यान विकासमा जोड दिइने छ ।
- ✓ प्रत्येक बडामा वन तथा भूसंरक्षण को लागि नर्सरी स्थापना गरिने छ ।
- ✓ वन संरक्षणमा सबैको सहभागिता जुटाइनेछ ।
- ✓ सामुदायिक वन उपभोक्ता समितीको क्षमता विकासमा जोड दिई अभ बढी जिम्मेवार बनाईने छ ।
- ✓ “हराभरा वन, पाटनको धन” अवधारणा विकास गरिने छ ।
- ✓ सामुदायिक वन र कवुलियत वन व्यवस्थापनका लागि वन नीतिलाई परिमार्जन गरि जनसहभागीतालाई ध्यानमा राखि वन संग हाम्रो नाता गहिरो छ, ग्रामीण जनताको संरक्षण र पहुँच लाई सरल सुलभ वनाउने नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ । सामुदायिक वन, कवुलीयती वन तथा व्यवसायिक कवुलियती वनलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- ✓ जडिवुटिको संरक्षण, अध्ययन, अनुसन्धान, प्रविधिको विस्तार, हर्वल गार्डेन प्रोत्साहन नयाँ उद्योग स्थापना, व्यवसायीकरण एवं वजारिकरण गर्दै जडिवुटीको माध्यमबाट आय आर्जनमा वृद्धि गरिने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- ✓ कोभिड-१९ बाहेका विपदहरुको बाहेका का विपदहरुको रोकथाम तथा न्युनीकरणको लागि पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पुनर्लाभका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न स्थानीय विपद व्यवस्थापन कोषमा मार्फत कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

पाटन सरकारको आर्थिक बर्ष २०७७०७८ को निति तथा कार्यक्रम :

❖ जलवायु परिवर्तन :

- ✓ जलवायु अनुकूलन कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिने छ। वातावरण एवं जौविक विविधताको संरक्षण, पहिरो नियन्त्रण र भू-क्षय नियन्त्रणका लागि आवश्यक अध्ययनका आधारमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। साथै आइपर्ने जोखिम न्युनिकरण का लागि जनचेतना मुलक कार्यक्रमा संचालन गरिनेछन्।

❖ विपद् व्यवस्थापन :

- ✓ विपद् व्यवस्थापन नगरपालिका कार्य योजना निर्माण गरिने छ।
- ✓ नगरपालिकामा छुटै विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिने छ।
- ✓ यस नगरपालिका अन्तरगत रहेका रेडक्रस तथा अन्य संघसंस्था, समूह, र क्लबहरूलाई क्षमता अभिवृद्धि गर्न विषेश किसिमका कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ।

❖ जलउत्पन्न प्रकोप :

- ✓ पाटन नगरपालिका का विभिन्न नदि क्षेत्रमा रहेका खेति योग्य जमिनका साथै वस्ती, धार्मिक क्षेत्र, पर्यटकीय क्षेत्र हरु वर्षेनी वर्षायाममा उच्च जोखिममा रहने कुरालाई मध्यनजर गरि जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रणका लागि प्रदेश सरकार, संघिय सरकार र गैर सरकारी संस्थाहरु को सहकार्यमा नदी नियन्त्रण तथा जल उत्पन्न प्रकोपका नियन्त्रण का कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछन्।

५) संस्थागत विकास सेवा प्रभाव र सुशासन :

- ✓ उपभोक्ता समितिले गर्ने कार्यमा रहेको संस्थागत र मिलोमतोमा हुने गरेको भ्रष्टाचारलाई न्यूनीकरण र नियन्त्रण गर्दै कडाईकासाथ कानूनी दायरामा ल्याइनेछ।
- ✓ बडास्तरका पदाधिकारी र कर्मचारीहरुको कार्यक्षमता अभिवृद्धि गर्न जनप्रतिनिधि, कर्मचारीहरु संग समन्वय गरी आवश्यकताको आधारमा नीति तथा कार्यक्रम ल्याईने छ।
- ✓ यस नगरपालिकामा कार्यरत गै.स.स. हरुको नियमन अनुगमन गरी कार्यक्षमताको आधारमा प्रोत्साहन गरिने छ।
- ✓ मालपोत अभिलेख लाई डिजिटल बनाउन आवश्वक कार्यक्रम बनाईने छ
- ✓ न्यायिक समिती लाई तालिम प्रदान गरिने छ।
- ✓ आन्तरिक अनुशासन र क्षमता अनुसार जिम्मेवारी दिईनेछ।
- ✓ कर्मचारको क्षमता अभिवृद्धि र सेवा सुविधामा न्यायोचित पुरुस्कृत र दण्डीत गरिनेछ। यस नगरपालिकामा स्थायी, अस्थायी र करार का कर्मचारीको कामको आधारमा मुल्याङ्कन गरि सेवा निरन्तरता दिईने छ।
- ✓ कामको मुल्याङ्कनको आधारमा उत्कृष्ट वडा, वडा अध्यक्ष, सभा सदस्य र कर्मचारी लाई विशेष पुरुस्कारको व्यवस्था गरिने छ।
- ✓ कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय तथा विषयगत शाखा वा एकाईको सेवा प्रवाहलाई सम्भव भएसम्म सूचना प्रविधि मैत्री बनाउन आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिनेछ।
- ✓ कोभिड-१९ को रोकथाम नियन्त्रणको लागि नेपाल सरकारले लागु गरेको लकडाउनका कारण चालु आर्थिक वर्षको आय ठेक्का प्रभावित भएको र आगामी आर्थिक वर्षमा समेत यस्तो अवस्थाको निरन्तरता हुनसक्ने देखिएकोले आय सङ्कलन प्रकृया र विधिमा सुधार तथा कर

पाटन सरकारको आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को निति तथा कार्यक्रम :

सहुलियत दिन पर्ने अवस्था रहेमा सोको समेत आँकलन गरी आन्तरिक राजश्व परिचालन सम्बन्धी आवश्यक नीतिगत तथा कानूनी व्यवस्था गरिनेछ ।

- ✓ कोभिड-१९ को कारण व्यापार व्यवसाय तथा सेवा क्षेत्र पर्ने गएको नकारात्मक असरबाट राहत प्रदान गर्ने व्यवसाय कर, घरवाहल कर जस्ता करका क्षेत्रमा परेको असरको मुल्याङ्कन गरी कर सहुलियत प्रदान गर्ने आवश्यक कानूनी व्यवस्था गरिनेछ ।
- ✓ कोभिड-१९ को कारण कर तथा गैरकर राजश्वमा पर्ने सक्ते असरलाई आँकलन गरी आन्तरिक आय अनुमानलाई सकेसम्म यथार्थपरक बनाउनेछ ।
- ✓ योजनाबद्ध विकासलाई चरितार्थ गर्नका लागि आवधिक योजना निर्माण गरिनेछ ।
- ✓ सेवाप्रवाहको लागि आवश्यक पर्ने न्यूनतम प्रशासनिक खर्चको लागि बजेट विनियोजन गरी प्रशासनिक संरचना र कार्यलाई मितव्ययी बनाउन अनुत्पादक खर्चहरु कटौती गर्ने नीति अवम्बन गरिनेछ ।
- ✓ कोभिड-१९ को कारण उत्पन्न असहज परिस्थितिको सामना गर्न तत्कालिन आवश्यकता पहिचान ढाँचाबाट प्राथमिकतामा परेका क्रियाकलापहरु कार्यान्वयन गर्न नीजि क्षेत्र, स्थानीय तहमा कार्यरत गैर सरकारी संस्था, सरकारी संस्था तथा स्थानीय सामुदायिक संस्थाहरुलाई परिपुरक भूमिकामा परिचालन गर्ने नीति लिनेछ ।

यसरी विश्व महामारी रूपमा फैलिएको कोविड १९ वाट सिर्जित समस्या समाधानका लागि भारत तथा विभिन्न क्षेत्रबाट यस नगरपालिका मा भिन्निएका व्यक्तिहरुलाई सिमा नाका वाट ल्याउन, यातायात खाद्यान्य क्वारेनटाइन व्यवस्थापन मा सहयोग गर्न हुने सम्पूर्ण जनप्रतिनीधिहरु, कर्मचारीहरु, यो लडाईको अग्रमोर्चामा रही काम गर्ने स्वास्थ्य कर्मीहरु, युवावर्ग संचार माध्यम, यातायात कर्मीहरु र आ-आफ्नो ठाउँवाट महत्वपूर्ण सहयोग गर्न हुने पाटन नगरपालिका राजनीतिक दल, समाजसेवी, वृद्धिजीवि, शिक्षक, सैनिक आभार व्यक्त गर्न चाहान्छु ।

अन्त्यमा, पाटन नगरपालिकाको उल्लेखित नीति कार्यक्रमको परिधिभित्र रही आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को लागि सीमित सोत र साधनका बाबजुद पाटन नगरपालिका सरकारले अधिकतम प्रतिफल हासिल हुने गरी बजेट तथा कार्यक्रम पेश गर्ने व्यहोरा यस कार्यक्रममा जानकारी गराउँदछु ।
पाटन नगरपालिकाको आ.व. २०७७/०७८ नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने चरणमा सहयोग पुर्याउने विषेस गरी नगर प्रमुख, नगर प्रवक्ता, कार्यपालिका सदस्य, नगर सभाका सदस्य एवं स्थानीय वृद्धिजीवि, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु, विज्ञ समुदाय, सञ्चार जगत, नागरिक समाज, निजि क्षेत्र, गैरसरकारी संघसंस्थाहरु र पाटन नगरपालिकाका आम नागरिकहरु प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । यस पाटन नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको चरणमा सम्बद्ध सबै पक्ष वाट सकारात्मक सहयोगको अपेक्षा लिएको छु ।

धन्यवाद !!!

सरस्वती कोली
नगर उपप्रमुख
प्रस्तुत कर्ता आ.व. ०७७०७८
नीति तथा कार्यक्रम

पाटन सरकारको आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को नीति तथा कार्यक्रम :